

Eerste Kerstdag, 25 december 2023 - Huis van Dominicus, Utrecht

Lezingen: *Jesaja 52, 7-10 ; Psalm 98; Hebrreeën 1, 1-6; Johannes 1,1-5.9-14*

Inleiding op de lezingen

We horen vandaag, hoe de profeet Jesaja midden in de puinhopen van Jeruzalem vrede en toekomst aankondigt met de komst van de Heer. Wat een bemoediging! Psalm 98 doet er niet voor onder en de psalmist zingt het uit om de openbaring van Gods heil.

De apostel Paulus doet er nog een schepje bovenop en legt uit, hoezeer Gods heil tot ons is gekomen in Jezus Christus, Gods Zoon, evenbeeld van God zelf.

En in het evangelie van Johannes klinkt de echo door van het eerste scheppingsverhaal in het boek Genesis: Gods Woord heeft gesproken, het Woord met een hoofdletter, waaruit alles is ontstaan. Maar, zo betoogt Johannes, nu spreekt God zózeer, dat zijn Woord werkelijk mens is geworden, mens van vlees en bloed, dé mens zoon van God.

Luisteren we dan naar die prachtige teksten uit de Schriften.

Verkondiging

Vorige week zondag was in onze kerk het jaarlijkse kerstconcert met samenzang. Een bomvolle kerk met allemaal enthousiaste mensen, die voluit meezongen met de bekende kerstliederen. De kerststallen en de kerstbomen stonden al en alles was heel sfeervol.

Ik stond bij de glühwein klaar om na afloop te schenken. Er kwam iemand bij me staan, die zei: 'Zouden al deze mensen wel geloven wat ze zingen?' Daar moet ik de hele tijd aan denken. Het merendeel van de aanwezigen zijn niet of niet meer kerkelijk. Een enkeling zal nog naar de nachtviering gaan, omdat dit er vanouds zo bij hoorde.

Maar ik vraag me ook wel af, wat kerstmis voor óns, zoals we hier samen zijn, betekent.

Is het nostalgie? Of hopen we met z'n allen troost en vrede te vinden in deze moeilijke tijden? Daar is overigens niets mis mee hoor!

Maar wat betekent de kerstboodschap voor óns, de boodschap die we vandaag in de lezingen meekrijgen?

We hoorden zojuist grote, vreugdevolle woorden. Jubel bij de profeet Jesaja en ook in de psalm jubelkreten: 'Jubel en juich alom, want de Ene openbaarde zijn heil. De apostel Paulus legt het vol overtuiging uit: eeuwenlang heeft de Eeuwige gesproken door de profeten, maar nu heeft de Ene gesproken door de Zoon met een hoofdletter, Gods evenbeeld zelf. De evangelist Johannes begint zijn blijde boodschap met een echo aan het scheppingsverhaal. In het begin was het woord, het spreken van God waardoor alles is ontstaan. En dat Woord kreeg een hoofdletter en is vlees geworden, mens geworden zoals wij, midden onder ons.

De evangelist Lucas heeft er een beeldend verhaal over geschreven, van dat kind, dat geboren werd in een beestenstal, omdat er in de herberg geen plaats was, terwijl Maria moest bevallen. Daarover hoorden we gisterenavond, dat verhaal spreekt tot onze verbeelding. Dat verhaal kunnen we ook verbinden aan de situatie in onze wereld. Een kind wordt geboren in erbarmelijke omstandigheden, en juist dit kind wordt herkend als Zoon van God.

Dat is zoal niet zonder betekenis. Het is toch onvoorstelbaar, dat God zo dicht bij ons wil zijn om ons te redden, om ons vrede te brengen.

Ja, Gods Woord is mens geworden. Een mens, geschapen naar Gods beeld, een mens, die meer dan wie ook onder de mensen dat beeld van God in heel zijn leven gestalte geeft. Hij verkondigt en leeft ten volle de blijde boodschap van recht en gerechtigheid, van goedheid en trouw.

In ons allemaal is de kiem gelegd van die gerechtigheid, van die vrede, van die goedheid en trouw.

Je zou in onze tijd haast denken, dat dit een illusie, een utopie is. Cynici wrijven ons dat graag in: kijk dan toch naar wat er gebeurt in de wereld ver weg en dichtbij. Er zijn vreselijke oorlogen gaande, we putten onze planeet aarde uit, verpesten de lucht om ons heen, waardoor de aarde schrikwekkend opwarmt. Als gevolg van dit alles vluchten wanhopige mensen naar veilige en leefbare oorden, waar leven nog draaglijk is. En wat gebeurt er dan? We geven geen thuis. We willen onze bevoorrechte positie behouden, zijn bang die te verliezen door al die asielzoekers en migranten. En alsof dat nog niet alles is gunnen we vaak elkaar het licht in de ogen niet en verketteren we elkaar vanuit onze eigen bubbel. Dat klinkt wel even anders als de blijde boodschap van het kerstfeest. Geloven we nog wel dat het anders kan? Geloven we wel wat we uitzingen?

Misschien is geloven voor veel van ons een té groot woord. Maar hopen doen we zeker wel. Er wordt immers in de geboorte van dit mensenkind Jezus van Nazareth een nieuw perspectief aangeboden! Een perspectief van vrede en gerechtigheid. En als we echt goed om ons heen kijken kunnen we wel degelijk glimpen zien van dit nieuwe perspectief.

In de advent hebben we geoefend in zien, werkelijk zien. 'Andersom kijken' heette dat in de oecumenische adventsvespers. 'Opnieuw leren verwachten' was en is het thema, dat elke week vanuit een andere invalshoek wordt verkondigd. En ook vandaag doen we dat. Wie goed kijkt kan zien, dat wat veelal verborgen is in onze geschiedenis, aan het licht komt, waarmee duisternis minder duister wordt. Dat licht, dat nog steeds spekende, lichtende Woord van God, kan de basis, de grond van ons leven worden, voorgoed. Dát is wat we graag geloven, dat is wat we hopen, dát is waar we ons aan willen toevertrouwen.

Daarom durven we te juichen en te jubelen. Want kijk toch, hoeveel mensen proberen er te zijn voor anderen, die zich inzetten voor recht en gerechtigheid, die oog hebben voor wie worden geminacht en uitgesloten. We mogen ons hier in Oog in Al, maar ook elders in onze stad, gelukkig prijzen, dat er goddank heel veel aandacht is voor anderen, ook voor wie hier om asiel vraagt, voor wie hier werk zoekt, voor wie eenzaam is, voor zieken en armen onder ons. In juist die mensen komt Gods boodschap van gerechtigheid, vrede en goedheid naar ons toe. Zij leren ons te kijken naar wat we voor elk ander kunnen betekenen. Niet anderen met angst zien als een bedreiging of last, maar als een teken van Gods Woord, dat ook in deze mensen aan het licht komt: mensen, zoals wij, net zo angstig maar vol hoop en vertrouwen, dat het eens beter zal worden. Niet zomaar vanzelf, maar door het Woord, dat mens is geworden, en telkens in ons opnieuw mens kan worden.

In die geest durven we geloven wat we steeds weer uitzingen met kerstmis: Gods heil is gekomen in onze duistere wereld, en zal altijd onder ons blijven wonen.

In die geest wens ik ons allen een Zalig kerstfeest toe!

Leny Beemer, lekendominicaan